

Nowe książki

W styczniu 2012 r. ukazała się unikalna w skali nie tylko krajowej, ale i światowej książka autorstwa profesora Henryka Jasińskiego pt. „Światowe systemy użytkowania bydła, czyli za krowim ogonem po całym świecie”. Dzieło to ma specyficzny układ redakcyjny. Oprócz informacji merytorycznych zawiera pisane kursywą przed każdym rozdziałem osobiste refleksje Autora. Znajdziemy tam zarówno elementy pamiętnikarskie, jak i poglądy Autora na poruszane sprawy. Uwzględniając fakt, jak podaje sam Autor na wstępie, że „książkę tę napisał pod koniec swojej drogi życiowej”, jest to bezcenne źródło wielu informacji, których nie znajdziemy w żadnym innym opracowaniu. Z treści książki wyraźnie przebijają bogate doświadczenia Autora w nauce, organizacji życia akademickiego, organizacji hodowli w Polsce i w strukturach międzynarodowych FAO na stanowisku dyrektora Departamentu Produkcji Zwierzęcej i Weterynarii. Opracowanie liczy 397 stron tekstu, zawiera prawie 100 tabel i ponad 200 barwnych ilustracji dokumentujących omawiane problemy (głównie ze zbiorów Autora).

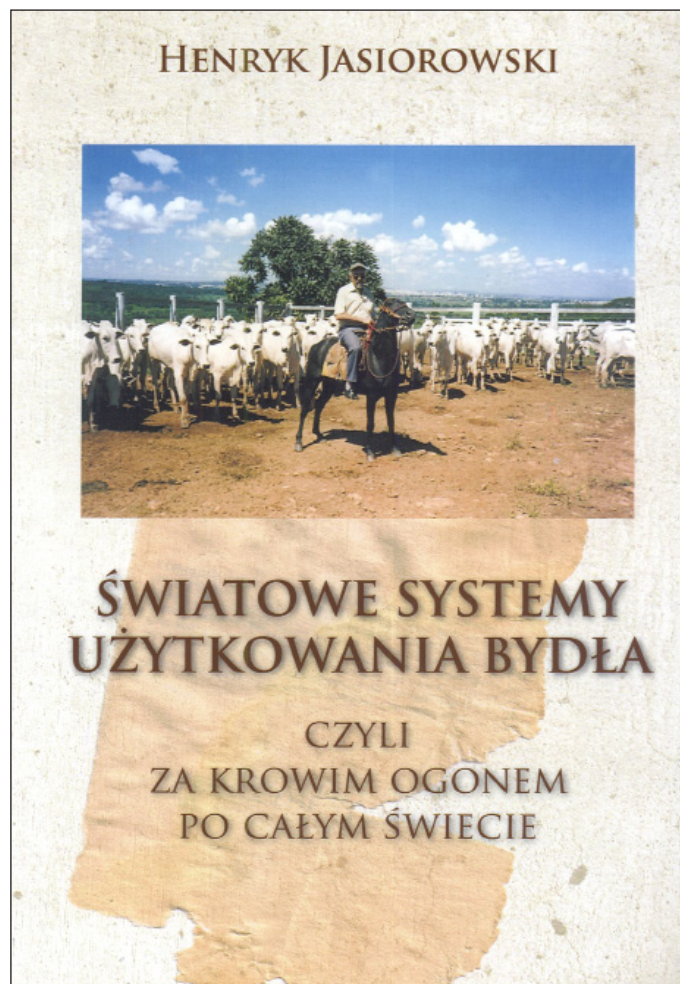
Książka podzielona jest na 2 części. W pierwszej, w 10 rozdziałach przedstawiono różne problemy związane z hodowlą i użytkowaniem bydła, począwszy od tego skąd się wzięły gatunek, który nazywamy bydłem domowym aż do nowych fascynujących perspektyw wykorzystujących ostatnie odkrycia w dziedzinie biotechnologii i genomiki. W części drugiej obejmującej 6 rozdziałów zaprezentowano w arcyciekawy sposób różne systemy i technologie chowu i użytkowania bydła na wszystkich 6 kontynentach.

Podane już w pierwszym rozdziale, który ma tytuł „Od dzikiego tura do wysokowydajnych ras bydła”, na 5 stronach refleksje osobiste Autora potwierdzają jednoznacznie Jego głęboką wiedzę i osobiste bezpośrednie zaangażowanie w problemy, które opisuje. Autor pisze m.in., że „bydło domowe, czyli gatunek *Bos taurus*, okazał się w rękach człowieka na swoje nieszczęście populacją bardzo plastyczną, tzn. o dużej zmienności genetycznej. Udomowiony przed ok. 8-10 tys. lat i poddany selekcji oraz doborowi osobniczemu na wydajność mleczną, co miało miejsce szczególnie w ostatnim stuleciu w krajach wysokorozwiniętych, gatunek ten a właściwie jego żeńskie przedstawicielki potrafią produkować obecnie nawet 100 razy tyle mleka w ciągu laktacji, ile produkowały w warunkach naturalnych ich dzikie protoplastki dla wykarmienia potomstwa”.

Następny rozdział ma tytuł „Bydło jako przedmiot kultu, igrzysk i zabawy” i przedstawiono w nim wiele faktów z historii związków człowieka z bydłem, jak choćby te zawarte na odkrytych w 1940 r. malowidłach w grocie Lascaux (południowa Francja), które dowodzą, jak oceniają niektórzy, że już 30 tys. lat temu człowiek traktował bydło (wtedy był to prawdopodobnie tur i pokrewne mu gatunki) ze specjalną atencją. W rozdziale tym opisano również różne zawody sportowe i konkursy z udziałem bydła, które udokumentowano odpowiednimi fotografiami, jak np. dojenie półdzikich krów, wyścigi bawołów czy też znaczenie bawołów w służbach wojennych.

Trzy kolejne rozdziały, tzn. III, IV i V, zawierają wiele danych statystycznych dotyczących wielkości pogłowia bydła i jego rozmieszczenie w różnych strefach agroekologicznych, produkcji mleka i wołowiny wraz z prognozą do roku 2015. Scharakteryzowano także główne transgraniczne choroby bydła, takie jak: pryszczycyca, pomór, trypanosomatoza i BSE.

W rozdziale szóstym pt. „Zachowanie zmienności genetycznej i ochrona ginących ras zwierząt gospodarskich” Autor

przedstawia kulisy podjęcia i kolejne etapy realizacji przez FAO (począwszy od roku 1993) programu ochrony bioróżnorodności światowej populacji zwierząt gospodarskich. Z zamieszczonych w tabelach danych wynika, że z 952 zarejestrowanych ras bydła, najwięcej jest w Europie i w byłym ZSRR (313) oraz w regionach Azji i Pacyfiku (240). W stanie krytycznym jest 480 ras bydła, 53 (ze 123) ras bawołów i 9 (z 28) ras jaków.

W dwóch kolejnych rozdziałach, tzn. VII – „Systemy produkcji bydła” i VIII – „Hodowla bydła a środowisko”, omówiono znacznie różnych systemów produkcji zwierzęcej oraz zagrożenia dla środowiska wynikające z rozwoju rolnictwa, w tym udziału zwierząt gospodarskich w produkcji gazów cieplarnianych.

Bardzo ważny jest rozdział IX – „Osiągnięcia nauki źródłem biologicznego i technologicznego postępu w hodowli bydła”, na początku którego Autor na 11 stronach przedstawił całą drogę swojej działalności naukowej, poczynając od wyboru miejsca realizacji pracy magisterskiej aż do chwili obecnej. Opisał rolę i znaczenie w swoim rozwoju naukowym znamienitych profesorów (Mieczysława Czaji i Władysława Hermana) i wychowanków, w tym 28 wypromowanych doktorów. Na kolejnych stronach opisał najważniejsze realizowane (w czasie prawie 60-letniej kariery naukowej) problemy badawcze, co dały i jaki pozostał po nich ślad. Tę część rozdziału IX można potraktować jako swego rodzaju autobiografię. Autor nie pomija spraw, które są obecnie inaczej postrzegane niż przed kilkudziesięciu laty. Tego typu fakty uwiarygodniają zawarte w książce informacje, a całe opracowanie należy traktować jako ważne źródło wiedzy o podejmowanych problemach.

W ostatnim, X rozdziale pierwszej części książki, zatytułowanym „Perspektywy”, przedstawiono perspektywy dla popytu

oraz opłacalności produkcji mleka i wołowiny, konsekwencje procesów globalizacji i integracji oraz zastosowanie zdobyczy biotechnologii i genomiki.

W części drugiej, na 226 stronach Autor zaprezentował hodowlę i użytkowanie bydła w różnych krajach świata, które odwiedził w okresie swojej działalności zawodowej. Ta część książki podzielona jest na 6 rozdziałów – każdy rozdział to jeden kontynent, a w ramach kontynentu opisano użytkowanie bydła w kilku krajach. W Europie są to: Unia Europejska, Polska, Federacja Rosyjska, Ukraina i Białoruś; w Ameryce Północnej – Stany Zjednoczone i Kanada; w Ameryce Łacińskiej – Argentyna, Brazylia, Meksyk; w Azji – Indie, Chiny, Japonia, Mongolia; w Afryce – Zjednoczona Republika Tanzanii, Kenia, Niger, Nigeria, Republika Południowej Afryki; dla Oceanii – Nowa Zelandia i Oceania. Ta część książki jest bogato ilustrowana pięknymi fotografiami, głównie ze zbiorów Autora.

Omawiana książka to ważne, wartościowe, nie mające odpowiednika w polskim piśmiennictwie opracowanie. Zawiera wiele ważnych informacji, skrupulatnie zbieranych przez Autora z róż-

nych, niekiedy bardzo trudno dostępnych źródeł. Autor wykorzystał również bogate osobiste doświadczenia związane ze wszystkimi poruszonymi w niej problemami. Czyta się ją z wielkim zainteresowaniem.

Książka wydana jest starannie przez Wielkopolskie Wydawnictwo Rolnicze przy współudziale Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W trakcie opracowywania (będąc pod presją środowiska, aby ukazała się jak najszybciej) powstało jednak kilka błędów redakcyjnych, np. w tabelach 11.1, 11.2, 11.10, 11.15, 12.4, 14.18, 15.10.

Pozycję tę gorąco polecam wszystkim zainteresowanym hodowlą i użytkowaniem zwierząt. Są tam informacje bardzo przydatne zarówno dla rolników – hodowców bydła, dla szerokiej gamy służb związanych z organizacją hodowli tego gatunku zwierząt, a także dla studentów i młodych adeptów nauki zatrudnionych w uczelniach i instytutach badawczych. Polecam ją również osobom spoza „branży”, też znajdą coś dla siebie.

Zygmunt Litwińczuk

List do Redakcji

W imieniu Krajowej Izby Producentów Drobiu i Pasz, pragnę wyrazić pełne poparcie dla wyrażonej przez Polskie Towarzystwo Zootechniczne opinii (Przegląd Hodowlany nr 2/2012, str. 1-2) o obywatelskim projekcie ustawy o ochronie zwierząt.

Uważamy również, że prawdziwymi obrońcami praw zwierząt, szczególnie gospodarskich – byli, są i zawsze będą ich hodowcy i producenci, którzy, mając na uwadze powodzenie swej działalności, dbają o zapewnienie zwierzętom wysokiego dobrostanu w chowie.

Prezes Krajowej Izby Producentów Drobiu i Pasz
Prof. dr hab. Stanisław Wężyk

Katedra Hodowli i Ochrony Zasobów Genetycznych Bydła Uniwersytetu Przyrodniczego i Koło Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w Lublinie

organizują w dniach 26-27 czerwca 2012 r. konferencję naukową nt.

„Rodzime rasy zwierząt jako potencjalne źródło żywności o działaniu prozdrowotnym”

połączoną z jubileuszem 60-lecia Katedry i 40-lecia pracy naukowej Profesora Kazimierza Kamienieckiego.

Ramowy program konferencji przewiduje:

26 czerwca (wtorek):

- zaprezentowanie działalności Katedry na przestrzeni 60 lat i osiągnięć prof. Kazimierza Kamienieckiego w okresie 40 lat pracy
- 3 referaty plenarne związane z tematyką konferencji
- wyjazd do gospodarstw utrzymujących rodzime rasy zwierząt
- uroczystą kolację w Urszulinie (w Ośrodku Dydaktycznym Poleskiego Parku Narodowego).

27 czerwca (środa):

- dwie sesje naukowe: jedna dotycząca walorów odżywczych mleka, a druga – mięsa różnych gatunków zwierząt.

Opłata konferencyjna w kwocie 500 zł obejmuje: materiały konferencyjne, pełne wyżywienie, 1 nocleg (w Urszulinie), przejazd na trasie konferencji.

Zgłoszenia udziału w konferencji lub więcej informacji na jej temat pod adresem:

dr inż. Paweł Żółkiewski

Katedra Hodowli i Ochrony Zasobów Genetycznych Bydła UP Lublin

ul. Akademicka 13, 20-950 Lublin

tel. 81 445-67-04; e-mail: katedra.bydla@up.lublin.pl

Serdecznie zapraszamy do udziału w konferencji.